

Rapport för NSHU-projekt startade 2007

Plagiat – En pedagogisk utmaning

Lars-Erik Nilsson (HKR)
Anngerd Lönn Svensson (HB)
Kennert Orlenius (HS)

Projektledare: Lars-Erik Nilsson
Sektionen för Lärarutbildning
Högskolan Kristianstad, 291 88 Kristianstad

Lars-Erik.Nilsson@hkr.se ; Anngerd.Lonn@hb.se
Kennert.Orlenius@his.se

Abstract

The project *Plagiarism – A Challenge in Education* aims to support the build up of a safe environment for students who are about to learn how to write in academic forms. The project also addresses the plagiarism issue, an important complex of problems in assessment.

A mapping of inquiries into academic conduct, of staff and student reasoning about plagiarism and cheating, upper secondary school pupils reasoning about writing and plagiarism, and an analysis of student's theses has been conducted. Policies have been written and a series of interventions has been carried out, including efforts to educate staff and students, participation in policy and information work, participation in inquiries into academic conduct, course development, and development of resources to support efforts to prevent plagiarism. Lectures and seminars have been conducted at all of the involved seats of learning, including training of invigilators. A number of course modules concerning academic writing,

deception and plagiarism have been designed for use in seminars for students, in higher education pedagogy courses and tutoring courses for teachers. Text comparison software has also been introduced to support the tutoring of students. A web site has been developed including a taxonomy to support reasoning about how other people's texts may be used.

Key words: plagiarism, safe environment, digital competence, competence development, ethics, moral

Sammanfattning

Projektet *Plagiat – en pedagogisk modell* vill stödja uppbyggnaden av en säker miljö för studenter som skall lära sig skriva i akademiska former. Projektet berör också plagiering som en angelägen examinationsproblematik.

Kartläggning av disciplinärenden, enkäter rörande personals och studenter attityder till plagiering och fusk, gymnasieelevers resonemang kring skrivande och plagiering samt analys av examensarbeten med textjämförelseverktyg har genomförts. Policyer är framtagna och en serie interventioner har utförts, t ex utbildningsinsatser för personal och studenter, deltagande i policy- och informationsarbete, arbete med disciplinärenden, kursutformning samt utformning av resurser för att insatser för att förebygga plagiering. Informationsföreläsningar och seminarier har genomförts vid samtliga medverkande lärosäten, så även utbildningar av tentamensvakter. Olika kursmoment som rör akademiskt skrivande, vilseledande och plagiering har införts i seminarier för studenter, i högskolepedagogiska kurser och i handledningskurser för lärare. Textjämförelseverktyg har också introducerats som stöd för handledning av studenter. En webbplats har utarbetats inklusive en taxonomi att användas för diskussion kring hur andras texter får utnyttjas.

Nyckelord: plagiering, säker miljö, digital kompetens, kompetens utveckling, etik, moral

Innehållsförteckning

Introduktion	4
Projektets gemensamma bakgrund, syfte och frågeställningar	4
Lägesbestämning inför interventionerna	6
Tidigare insatser.....	6
Kartläggning av disciplinärenden.....	8
Undersökning av personals och studenters attityder till plagiering	8
Kartläggning av studenters och personals resonemang kring fusk.....	9
Gymnasieelevers resonemang kring skrivande av projektarbete.....	9
Analys av examensarbeten med textjämförelseverktyg	10
Resultat.....	10
Interventioner som metod	11
Arbete med information och samarbete med ledning, nämnder, personal och studenter	11
Enkäter som intervention	13
Kompetensutvecklingsinsatser som intervention.....	13
Kurser och moduler	13
Erfarenheter av de högskolepedagogiska insatserna	15
Utbildningsinsatser riktade till studenterna	16
Utvärdering av plagieringsseminarium i momentet examensarbetet i lärarutbildningen	16
Examensarbete som intervention.....	17
Dissemination.....	22
Diskussion.....	23

Introduktion

Projektet *Plagiat en pedagogisk modell* har genomförts med stöd av Myndigheten för Nätverk och Samarbete inom Högre Utbildning (NSHU) och bedrivits i samarbete mellan Högskolan i Borås, Högskolan Kristianstad och Högskolan i Skövde under åren 2007 – 2009. Projektet har haft som överordnat syfte att åstadkomma en säker miljö för akademiskt skrivande med avseende på problemet plagiering i samband med examination. Arbetet med att nå projektets syfte har bedrivits genom utveckling av pedagogiska modeller för att förebygga och förhindra plagiering. Rapporten beskriver dels den gemensamma överbyggnad som funnits för projektet men också de enskilda lärosätenas del i projektet och de metoder som har använts. Dessa inbegriper interventioner i policyarbete, informationsinsatser, kompetensutveckling, handledning och implementering av textjämförelseverktyg. Projektets resultat presenteras och diskuteras avslutningsvis.

Projektets gemensamma bakgrund, syfte och frågeställningar

Högskoleverket har sedan 2002 publicerat årliga sammanställningar över disciplinförseelser vid svenska lärosäten. Dessa visar att antalet anmälningar när det gäller försök till vilseledande vid prov och vid annat tillfälle när studieprestation bedöms har ökat. Särskilt markant är ökningen när det gäller plagiering (Högskoleverket, 2002; 2003; 2004; 2005; 2006; 2007; 2008). Högskoleverkets sammanställningar visar att plagiering förekommer i en rad examinationsformer såväl i campusförlagd utbildning som i distansform.

Enligt högskoleförordningen är vilseledande en disciplinförseelse (1993:100, 10 kap. §1, 1p). En rad internationella studier visar att studenter deklarerar att de någon gång har fuskat på examinationer (se till exempel Parr, 1936; Haines et al 1986; McCabe 1992; Franklyn-Stokes & Newstead, 1995; Blum 2009). Orsakerna varierar och kan inbegripa ren vinning, svårigheter att lära sig det som förväntas inför ett prov, för stor arbetsbörda, press från familj, kamrater och samhälle eller oförmåga att planera sitt arbete, men orsakerna kan också vara att studenterna utgår från andra värdesystem med andra sätt att värdera betydelsen av lärande, kunskap och examination. Sådana skäl gäller också för dem som väljer att plagiera genom att köpa, stjäla eller låna andras arbete och lämna in som sina egna (jmf Blum 2009). I svensk högre utbildning har personal som upptäcker att studenter har försökt vilseleda genom att plagiera en skyldighet att anmäla (HF 1993:100, 10 kap. §9).

Samtidigt som en del studier visar att studenter deklarerar att de försökt vilseleda under sin utbildning visar en rad andra studier att studenter ofta har svårt att avgö-

ra vad som kan betraktas som egen text och vad som kan betraktas som lån från någon annan (Carter, 2000; Ashwort, Freedom & McDonald, 2003, Pecorari 2003; Roig, 1997). Studenterna är vanligtvis medvetna om att det finns något som heter att plagiera. De vet att de skall citera och sätta ut referenser. De känner till att begrepp som primär och sekundärkälla, allmänkunskap, fakta eller verklighetsbeskrivning, ange ursprung (attribuering) och göra till sitt eget (appropriering) har en betydelse för resonemang om hur de skall hantera annan text men de är osäkra på hur de skall tillämpas i den egna disciplinen eller den speciella examensformen. De är dessutom osäkra på hur dessa regler skall värderas mot krav på att lämna in uppgifter i tid eller krav på att visa upp originalitet. Frågan kompliceras också av att regelsystemet är långtifrån enhetligt och att betydande skillnader kan finnas mellan hur det tillämpas i olika kulturer, i olika akademiska discipliner och i olika examinationsformer. Även när studenter kan anses vara informerade om regelsystemet kan det förekomma att de inte har de färdigheter som krävs för att följa enskilda regler. De kan ha så stora problem med att parafrasera eller sammanfatta att de egentligen borde citera. De kan ha problem med att syntetisera och omvandla text så att den blir en del av den allmänna diskursen och kan göras till studentens egen.

Studenters texter får en dubbel karaktär. De kan vara ett resultat av mindre lyckade försök från studenten att skriva en originell text. De kan också vara ett resultat av försök att vilseleda bedömare. Verksamma inom högre utbildning står därmed inför uppgiften att hantera en förvaltningsrättslig etik som kräver att studenter som vilseleder anmäls, utreds och bedöms enligt förordningens disciplinstadga, och en pedagogisk/didaktisk etik som kräver att studenter förbereds för akademisk verksamhet på ett sådant sätt att de behärskar olika examinationsformer.

Projektets arbete med plagiering har två sidor - att förebygga och att förhindra. Syftet med projektet har varit att utveckla fungerande modeller för hur studenter kan introduceras till vetenskapligt arbete och lära sig behärska och arbeta enligt de konventioner för plagiering som uttrycks med begreppet "god vetenskaplig sed" och krav på hur man får hantera andras texter i olika examinationsformer. Arbetet har därmed varit inriktat att skapa medvetenhet bland studenter och lärare kring frågor som rör såväl förvaltningsrättslig som pedagogisk/didaktisk etik. Projektets utvecklingsarbete skall dessutom bidra till modeller för att skapa samsyn bland lärare angående vari problemet består och hur det skall hanteras.

Projektet har utgått från tre frågeställningar:

- Hur kan informationsmaterial och policyer utformas kring ett pedagogiskt helhetstänkande så att de är tillgängliga och stödjer en hållbar utveckling för studenters akademiska skrivande?
- Hur kan lärare och handledare vid högskolan kompetensutvecklas för att involveras i utbildningsinsatser avsedda att stärka studenters vetenskapliga kompetens och förmåga att skriva enligt god vetenskaplig sed?
- Hur kan man mot denna bakgrund utforma utbildningsmodeller som stärker studenternas ansvar för arbete enligt god vetenskaplig sed och där-

med stärka deras vetenskapsanknytning och minska försök till vilseledande och plagiering i samband med examinationer?

Projektet har utgått från metaforen en säker miljö (Austin et al 2005). I en säker miljö ligger tonvikten på att förebygga och att upptäcka i tid för att kunna sätta in förebyggande insatser. Tanken har varit att en sådan miljö skall göra det möjligt för personal att utveckla ett förhållningssätt så att de kan balansera mellan att förebygga och förhindra, följa upp genom att anmäla, men sträva efter att studenter skall få kunskaper och färdigheter som gör det möjligt att utveckla en känsla för gränserna för god vetenskaplig sed. Genom att pröva några insatser vid alla lärosätena och några metoder lokalt har avsikten varit att utnyttja möjligheter att gemensamt utveckla erfarenheter.

Lägesbestämning inför interventionerna

Tidigare insatser

Ett arbete med att ta fram policyer inleddes redan när ansökan planerades. En arbetsgrupp tillsattes med ledning, personal och studentrepresentanter vid Högskolan i Borås och Högskolan Kristianstad. Högskolan i Skövde var vid denna tidpunkt inte involverad i arbetet. Fram till 2007 har det varit förhållandevis ovanligt med policyer kring vilseledande och plagiering vid svenska lärosäten. I en e-postintervju, riktad till rektorer vid svenska lärosäten men oftast besvarad av handläggare kopplad till de juridiska enheterna, varierade svaren mellan att man påbörjat ett sådant arbete, att man ansåg det tillräckligt med det stöd som förordningen ger och att frågorna inte var så aktuella vid lärosätet (Nilsson 2007, ej publicerad). Vid Högskolan i Borås, Högskolan Kristianstad och även Högskolan i Skövde fattades emellertid beslut om att utreda behovet av policyer. Arbetet ledde fram till att samtliga högskolor antog policyer under 2007 (HiB, 2007a; 2007b; HK 2007a; 2007b; HIS 2007). Vid Högskolan i Borås och Högskolan Kristianstad valde man att anta en övergripande policy för vilseledande och en separat för plagiering medan Högskolan i Skövde antog en policy för hantering av fusk. Det beslutades också att policyerna skulle konkretiseras i handlingsplaner (HIB, 2007c; 2007d; HK, 2007c). En förutsättning har varit att dessa skall inbegripa krav på modeller för att informera, förebygga och förhindra plagiering. De styrdokument som reglerar frågan om förhållandet akademiskt skrivande, vilseledande och plagiering ställer därmed krav på lärosätena att utveckla modeller för att arbeta informativt och förebyggande. De sätter ramar för utformandet av information, utbildningsinsatser och användning av till exempel textjämförelseverktyg. Förutom dessa dokument har lärosätena också regler för god vetenskaplig sed och vetenskapliga oredlighet, för rättssäker examination och råd för skrivande av examensarbete.

Informationsarbete handlar inte enbart om att sprida information utan också om att inhämta information. En nödvändig förutsättning för att projektet skulle kunna prioritera olika insatser har varit att generera kunskap om läget vid lärosätena. Denna kartläggning har genomförts så att lärosätena gemensamt har inventerat ärenden som har skickats till disciplinnämnden för att kartlägga vilken typ av ärenden det rör sig om. Högskolan i Borås och Högskolan Kristianstad har undersökt studenters och personals attityder till plagiering medan Högskolan i Skövde har inventerat studenters attityder till att följa respektive bryta regler. Högskolan Kristianstad har undersökt studenters skriftliga praktiker med särskilt avseende på deras utnyttjande av andras texter. Delar av denna insamling hade påbörjats redan innan projektstarten.

Kompetensutveckling för lärare och utbildningsinsatser för att stärka studenternas ansvar hade initierats i viss utsträckning vid alla lärosätena. Utgångspunkten var emellertid något annorlunda för lärosätena. Vid Högskolan i Borås fanns sedan tidigare insatser mot plagiering. Material kring plagiering hade tagits fram och ett arbete hade påbörjats för att ta fram informationsmaterial. Bland annat fanns en webbplats med information till studenter om rättsäkra examinationer vilken även spreds genom årlig muntlig genomgång med personal och studenter på de olika institutionerna. Föreläsningar för personalen hade anordnats. Vid Högskolan Kristianstad bedrevs sedan 2003 forskning kring fusk vid examinationer (Nilsson, Eklöf & Ottosson, 2004; 2005a; 2005b; Nilsson, 2008) genom projekten IKT och lärande i lärarutbildningar och Lånta Fjädrar¹. Kompetensutvecklingsinsatser i form av föreläsningar och workshops hade genomförts vid den Beteendevetenskapliga institutionen samt i form av bildningsseminarier för alla personalkategorier. Information till studenterna fanns på bibliotekets webbplats och i högskolans regelbok. Högskolan i Skövde hade före projektstarten genomfört mer sporadiska insatser av informationskaraktär (t ex utdelning av folder mot fusk) och information baserad på enskilda lärarinsatser. Vissa riktlinjer fanns för ”god vetenskaplig praxis” (fastställda av Forsknings- och utbildningsnämnden), men generellt sett betraktades frågan snarare utifrån juridiska än pedagogiska perspektiv. Mer systematiska insatser för studenter hade ännu inte påbörjats vid något av lärosätena.

Mot denna bakgrund har projektet genomfört en rad datainsamlingar och sammanställningar. Dessa har haft till syfte att ge kunskap om läget inför projektstarten och därmed tjäna som en mät punkt för en värdering av projektets resultat. Datainsamlingarna och sammanställningarna har också haft till syfte att fungera som en inventering av kritiska situationer som kan användas som utgångspunkt för design av resurser och moduler att använda i informationsmaterial, i kursupplägg för hög-

¹ IKT och Lärande i Lärarutbildningar är ett projekt inom ramen för den av KK-stiftelsen finansierade forskarskolan LearnIT. Lånta Fjädrar är ett av Vetenskapsrådet finansierat projekt för att studera plagiering i gymnasiet och högre utbildning.

skolepedagogiska insatser och i upplägg för föreläsningar och seminarier med studenter.

Kartläggning av disciplinärenden

En kartläggning 2007 visade att antalet fall som anmälts till disciplinnämnderna var förhållandevis litet, särskilt om man jämför med internationella studier av studenter självdeklarationer om hur vanligt det är att de har fuskat. 2006 utreddes till exempel 7 fall vid Högskolan Kristianstad. Dessa involverade 13 studenter varav 6 fälldes i nämnden. Flertalet rörde antingen plagiat av arbeten eller text från Internet eller plagiat från andra studenter vid examensarbeten eller hemexaminationer. 2007 utreddes 14 fall som involverade 15 studenter varav 8 fälldes i nämnden. I flertalet fall rör det sig om användande av otillåtna hjälpmedel vid salstentamen eller plagiat. 2006 hade Högskolan i Borås 14 ärenden totalt. Under 2007 skedde en kraftig ökning av antalet anmälningar. Det rapporterades då 49 ärenden, som involverade 53 studenter, varav 14 rörde plagiat. Dessa resulterade i 7 varningar, 2 avstängningar och 5 avskrivna ärenden. Vi återkommer till anmälningsstatistiken i diskussionen.

Undersökning av personals och studenter attityder till plagiering

En kartläggning av studenter och personals attityder till plagiering genomfördes av Högskolan i Borås och riktades till studenter som hade skrivit examensarbete 2007 samt till personal vid Högskolan i Borås och Högskolan Kristianstad. De tendenser man kan se i underlaget är att lärare och studenter från Borås är hårdare i sina bedömningar än Kristianstads svars personer. De sistnämnda svarade dessutom mer varierat. En tolkning kan vara att Kristianstad redan då hade haft muntliga genomgångar med alla såväl lärare som studenter om vad som kan räknas som fusk respektive plagiat. Det fanns inte särskilt många tydliga skillnader mellan de olika grupperna. En skillnad mellan lärares och studenter uppfattningar märks dock i alternativet med lydelse: ”att skriva med egna ord det som står i en text men inte ange varifrån man har hämtat underlaget för det man skrivit”. Huvuddelen av alla lärare tog klart ställning för att detta var fusk/plagiat. Över hälften av studenterna både i Borås och Kristianstad var tveksamma eller så ansåg de inte att detta var fusk/plagiat. Motsvarande fråga fanns i den enkät som användes i Skövde. Även där fanns en variation mellan lärare och studenter och ungefär samma fördelning på svarsalternativen. Man kan tolka detta som att lärare och studenter har olika föreställning om vad det innebär att göra något till sitt respektive när det är nödvändigt att ange ett intellektuellt beroende.

Kartläggning av studenters och personals resonemang kring fusk

En kartläggning av studenters och personals etiska resonemang kring fusk genomfördes ht 2008 vid Högskolan i Skövde (Orlenius, 2009). Sammanfattningsvis pekar resultatet på tydliga skillnader mellan könen men också mellan yngre och äldre studenter (det senare gäller analys av data från lärarstudenterna). Totalt har ca 350 studenter deltagit i enkäten (företrädesvis lärarstudenter och studenter inom dataspelsprogrammen). I studien ingår också en mindre grupp lärare (ca 20 st). Som exempel på frågor kan följande nämnas:

En student har omformulerat en text som i allt väsentligt är hämtad från en bok, ingen källa finns dock angiven. Studentens text inleds med orden ”Som jag ser det så är acceptans för svaghet ett mått på samhällsutvecklingen...” och sedan följer en text om ca 10 rader. Studentens text kan jämföras med originalet. Ungefär lika många studenter som lärare anser att detta ska betraktas som fusk, totalt tre av fyra svarar Ja (absolut eller i stort sett). Nästan hälften av studenterna som svarat ja ovan anser att detta bör anmälas till disciplinnämnden, medan endast 1/3 av lärarna. Var fjärde student resp. lärare anser inte att det bör ske. På frågan om det är fusk att utelämna resultat som inte stämmer med det man vill visa instämmer 90% av lärarstudenter äldre än 35 år, medan bara varannan lärarstudent bland de yngre (18-25 år) instämmer i påståendet.

Syftet med enkäten är att studera samband mellan privatmoraliska attityder och till plagiat, samt att kunna använda så kallade case och data som underlag i utbildningssammanhang.

Gymnasieelevers resonemang kring skrivande av projektarbete

En annan frågeställning som är relevant för projektet rör vad studenter har med sig när de kommer till högskolan. En översikt av forskningsresultat och tre studier av gymnasieelevers resonemang kring skrivande av projektarbete har genomförts i samarbete med projektet Lånta fjädrar. I dessa studier har elevers meningsskapande kring självständigt arbete och beroende av instruktioner, samt deras meningsskapande kring genrer varit i fokus (Svensson, 2008; Eklöf, Nilsson & Svensson, 2009; Eklöf, Nilsson & Ottosson, 2009). Studierna bygger på videofilmning av elevers arbete med det obligatoriska projektarbetet på gymnasiet. Studierna visar att instruktioner kring skrivande inte är transparenta för eleverna. Snarare är eleverna ständigt beroende av ett nätverk av kontakter (släkt, kamrater, gamla lärare, experter tillgängliga på Internet) för att reda ut hur instruktioner skall tolkas. Elever väljer ofta bort läraren från det nätverket eftersom läraren är betygssättande och man uppfattar det som att frågor kan ge signaler om bristande självständighet.

Eleverna tvingas lägga mycket tid på att skapa mening i genrebundna begrepp som introduktion, analys, resultat, diskussion men också kring hur man får använda källmaterial.

Analys av examensarbeten med textjämförelseverktyg

En kartläggning av studenters metoder för utnyttjande av källmaterial genomfördes genom att examensarbeten från 2006 och 2007 laddades upp och analyserades i ett textjämförelsesystem. Denna kartläggning avsåg att ge information om hur information från ett textjämförelsesystem kan användas i handledning. Resultatet visar på en rad faktorer som komplicerar. Bland annat visade studien (Nilsson, 2009) att en stor del av studenterna hade mindre än 1 procent överlappning mot andra texter som var sökbara med textjämförelseverktygen. Över hälften hade mindre än 5 procent överlappning. Kartläggningen visade också att träffarna i huvudsak hänvisade till avsnitt i studenters arbeten som var korrekt hanterade, antingen som blockcitat, som citat med referenser eller som refererade avsnitt. För en stor del arbeten går det alltså inte att hitta elektroniskt publicerade textavsnitt som kan vara underlag för diskussion om hur andras texter bör hanteras. Detta innebär inte att "felaktig" hantering av andras texter saknades. Det visade sig (Grytzell-Månsson & Nilsson, 2009) vid en manuell kontroll av tryckta källor att överlappning mot dessa överlag var vanligare än överlappningar mot elektroniskt lagrade. I ett större antal arbeten fanns exempel på refererade avsnitt där delar borde/kunde ha omgetts av citattecken och i några arbeten fanns exempel på avsnitt som borde ha omgetts av citattecken eller som åtminstone borde ha följts av en referens. I alla utom två fall var dessa enstaka inslag bland annars "korrekt" hanterade textlån.

Ovanstående visar att projektet inte bara fokuserats på undervisningsmodeller utan också försöker bidra med insatser som grund för hur undervisning och skilda insatser kan genomföras. Dessa nämnda studier bidrar till att problematisera frågan om plagiat, men de kan också utgöra ett undervisningsinnehåll, dvs. de kan skapa en relief för lärares och studenters egna reflektioner och attityder och utveckla deras medvetenhet.

Resultat

Vi har valt att slå samman metoder och resultat eftersom de metoder som används också är en del av resultatet. Resultatet från projektet kan därmed avläsas på olika sätt. Policyer och faktiskt framtagna metoder och material för information är tydliga avtryck av verksamhet i vilken projektet har intervenerat och där vi argumenterar för att projektet har haft betydelse. I vissa fall är dessa direkta resultat av projektets interventioner till exempel vid utformningen av vissa kurser och kurs-

moment. I andra fall har projektet endast varit en samtalspart till exempel i förhållande till ledning, disciplinnämnder eller personal i stödjande funktioner.

Interventioner som metod

Projektet skall betraktas som en serie interventioner i en existerande verksamhet snarare än som ett sidoordnat projekt. Avsikten har varit att påverka lärosätens långsiktiga verksamhet genom interventioner i policy- och informationsarbete, arbete med disciplinärenden, kursutformning och utformning av material för att arbeta med plagiering. Projektet har deltagit i lärosätens policyarbete fram till projektstarten och övriga interventioner kan ses som en fortsättning på detta arbete och som en form av aktionslärande. Samarbete med studenter har förekommit såväl i organiserad form genom att de har varit medlemmar i styrgrupp och lokala projektgrupper som att de i egenskap av enskilda studenter har arbetat med material som har tagits fram i projektet samt utvärderat kursmoduler inom projektet.

Arbete med information och samarbete med ledning, nämnder, personal och studenter

Arbetet med att informera har följt i stort sett samma mönster vid alla tre högskolorna. Information har givits vid introduktion av studenter, särskild introduktion av vissa studentgrupper, genom föreläsningar för personalgrupper och genom samarbete med nämnder, personal och studentgrupper. Resultatet av projektets medverkan består dels i framtaget material för information men också i etablerade samarbeten.

Projektet har varit delaktigt i att ta fram och informera om policyer samt att diskutera revideringar av dessa. En stor del av detta arbete redovisas under kompetensutveckling nedan. Vid samtliga lärosäten har informationsmaterial tagits fram. Här har projektet antingen skrivit material eller varit delaktigt i utformandet av dessa. Erfarenhetsutbytet kring informationsmaterial har varit värdefullt för högskolorna. Så har till exempel Högskolan i Borås tre broschyrer som rör rättssäker examination, vilseledande och plagiat ställts till samtliga lärosätens förfogande. Broschyerna finns även på engelska.

I projektet har också tagit fram en taxonomi som placerats på projektets webbplats² och som använts för diskussion kring de gränsdragningar som kan bli aktuella när man skall avgöra vad som är allmänt, vad som är plagiat och vad som kan betraktas som vilseledande. I taxonomin ställs gränsdragningar i relation till forskning kring skrivande, disciplinära konventioner, föreställningar om ägande, forsk-

² http://www.distans.hkr.se/PPMwebb/ppm_problem_taxonomi.html

ning kring minne och annat som kan påverka hur man ser på vad som kan betraktas som vilseledande.

Olika informationsinsatser har kopplats till introduktion av studenter. Sådana introduktioner har infogats för nya studenter och i särskilda kursmoment. Vid Högskolan Borås har till exempel en välkomstperiod anordnats för utländska studenter då fyra olika teman erbjuds, de två första rör plagiat och akademiskt skrivande. Även Kristianstad och Skövde har särskilda introduktionskurser för utländska studenter, även om dessa inte explicit är inriktade på plagiatfrågan.

Formuleringar i disciplinnämndsprotokoll kan också räknas som en form av information. Kristianstad har under projektperioden valt att förtydliga när det gäller beslut nämnden har uppfattat som kontroversiella. Detta har skett i syfte att kommunicera till såväl personal som studenter vilka handlingar som kan leda till sanktioner. Eventuella effekter av detta förfarande diskuteras senare i rapporten.

Vid Högskolan i Skövde har disciplinnämnden i hög grad involverats i arbetet, men också studentkåren. Disciplinnämndens ledamöter har deltagit vid informationsträffar riktade till personalen vid HS och projektet har haft särskilda träffar med disciplinnämnden. Studentkårens utbildningsansvarige (och tillika vice ordf.) har deltagit under den senare delen av projektet och en strategi för fortsatt samarbete kring dessa frågor har diskuterats. Närmast ligger planerad information till ledamöterna i studentkårens fullmäktige under senare delen av ht 2009.

Vid Högskolan i Borås har projektet till exempel samarbetat med sekreteraren och representanter för disciplinnämnden och tillsammans med dem deltagit i den seminarierie som anordnats på KTH i regi av Jude Carroll. Dessutom har ett visst samarbete skett med högskolans internationelle koordinator och ansvarig för högskolans skrikkarverkstad. Övriga informations- och samarbetskanaler har varit CLURådet (Centrum för lärande och undervisning), bestående av institutionsföreträdare och studentrepresentanter (deltagare i den högskolepedagogiska kursen) samt vice rektor. En representant från Studentkåren har deltagit i diskussioner, planeringsmöten och delrapporteringsmötet.

Vid Högskolan i Kristianstad har information getts till ledningsgruppen i samband med redovisning av upphandlingsunderlag för inköp av en textjämförelsetjänst. Projektet har samarbetat med utredaren vid disciplinnämnden och projektledaren ingår i disciplinnämnden. Samarbete har också skett med LärandeResurs-Centrum (LRC) och ledningen för de olika sektionerna. Föreläsningar har förutom inom högskolepedagogiken hållits vid sex tillfällen för olika lärargrupper, samt fyra gånger för grupper utanför Högskolan. I samband med föreläsningarna har en del moduler från den högskolepedagogiska utbildningen utnyttjats. Tätt kontakt har också förekommit med momentansvariga för examensarbetet. Eget informationsmaterial har använts framförallt för att delas ut till studenter men också det material som tagits fram av Högskolan i Borås.

Enkäter som intervention

Som framgått ovan är syftet med den enkät som genomförts vid Högskolan i Skövde, att den ska kunna utgöra underlag vid undervisning om plagiat. Vid uppföljande seminarier med berörda studenter (dvs. de som deltagit i enkäten) har exemplen i enkäten diskuterats av studenterna och lärarna har kommenterat resultatet. Här har principer av både juridisk och etisk karaktär belysts liksom såväl studentens som högskolans ansvar. Intresset har varit stort bland studenter men någon särskild utvärdering har inte genomförts av detta utbildningsmoment. Däremot är avsikten att våren 2011 genomföra en uppföljning av de studenter som då går sitt tredje år i utbildningen. Enkäten tillsammans med case kommer också att ingå som en del i den högskolepedagogiska utbildningen vid Högskolan i Skövde från och med ht 2009.

Kompetensutvecklingsinsatser som intervention

För att öka personalens kompetens har informationsföreläsningar och seminarier genomförts vid samtliga medverkande lärosäten. Dessutom har moduler som behandlar rättssäker examination och god sed vid akademiskt skrivande, samt vilseledande och plagiering införts i en rad kompetensutvecklingsinsatser vid Högskolan i Borås och Högskolan Kristianstad. Vid Högskolan i Skövde kommer frågan om plagiat och akademiskt skrivande att utgöra en obligatorisk del i den reviderade högskolepedagogiska utbildningen vid Högskolan i Skövde från och med ht 2009. Utgångspunkten är case producerade inom projektet samt data erhållna via den i Skövde genomförda enkäten. Dessutom har föreläsningar, seminarier och workshops genomförts för studenter. Allmänna introduktioner har genomförts vid lärosätena, men även riktade insatser för vissa grupper studenter och i samband med vissa arbetsformer som till exempel inför examensarbetet.

De moduler som projektet initierat kan betraktas som seminarier vilka syftar till att ge kunskap om lagstiftning och forskning och initierar diskussion och reflektion kring konkreta problem. De exempel som använts till stöd för det arbetet har hämtats från de kartläggningar som tidigare genomförts i projektet samt från resultat som återförts från projektet under projektets gång. Även material från media, forskning, utredningar och beslut i disciplinärenden har utnyttjats. Exemplen har använts till att skriva fram ”korta fall” och ”långa fall”. De korta fallen har gestaltats så att de kan fungera som stöd för en föreläsare/presentatör som modererar en diskussion i föreläsning- eller seminarieform. De långa fallen har utnyttjats för fokusdiskussioner i grupp eller som underlag för forumdiskussioner på nätet vid Högskolan Kristianstad.

Kurser och moduler

Vid samtliga lärosäten har olika kursmoment införts som rör akademiskt skrivande, vilseledande och plagiering. Sådana har införts i högskolepedagogiska kurser och

handledningskurser för lärare, utbildningar av tentamensvakter samt i seminarier för studenter till exempel i samband med studenters skrivande av examensarbeten.

Examinatorer och kursansvariga för metodkurser är av tradition disputerade lärare och deras kompetensutveckling inför docentmeritering har tillgodosetts med handledarutbildningar. Adjunkter, som ansvarar för ett mycket stort antal uppsatshandledningar för studenter och som inte alltid har så hög vetenskaplig skolning, har däremot tidigare inte fått tillgång till handledarutbildningar. Vid Högskolan i Borås har svårigheter med handledning uppmärksammats (Lönn Svensson, 2007) och en inventering av utbildningsbehov bland handledare resulterat i dels framtagande av en kurs för universitetsadjunkter ”Att handleda studenter som skriver uppsats eller gör examensarbete på grundnivå”, dels olika öppna arrangemang med temat plagiat. Kursen på fem hp (LEX014) har hittills genomförts två gånger och skrivprocessen, vetenskaplig god sed och plagieringsfrågan har haft en framträdande roll. Alla institutioner där adjunkter handleder har varit representerade och ett trettiotal lärare har deltagit varav ca 20 personer fullföljt och blivit godkända. Kursen har fyllt ett stort kompetensutvecklingsbehov bland deltagarna, vilket framgått av positiva kursvärderingar.

Förutom kursen har det även anordnats öppna seminarier för handledare av examensarbeten på grund- och avancerad nivå och utvecklats moment i ”Högskolepedagogisk grundutbildning” (UGU01D) med både föreläsning och workshop rörande plagiat. Policyer och andra styrfaktorer är ytterligare moment som har en framträdande plats i grundutbildningen. Textjämförelsesystemet Urkund har införts vid Högskolan i Borås efter en testperiod och djupgående diskussioner under ett drygt år.

Vid Högskolan Kristianstad har moduler lagts in i den Högskolepedagogiska baskursen Undervisning och Lärande på Högskolenivå (PE1901) samt i den obligatoriska påbyggnads kursen IKT-pedagogik (PE1921). I baskursen har examination och bedömning lagts in och en modul införts som heter Rättssäker examination och vilseledande. I momentet behandlas det regelsystem som finns för examinationer, examinationer som kvalitetssäkringsinstrument och de lagar som finns kring vilseledande. Korta fall har presenterats som underlag för diskussion och reflektion bland deltagarna. Ett moment om informationsteknik och juridik har funnits i den högskolepedagogiska kursen IKT-pedagogik sedan kursens tillkomst. Under 2006 togs frågan om fusk och plagiering mer explicit upp till diskussion och från 2007 har momentet inkluderat först fokusdiskussioner under seminarier, sedan nätbaserade diskussioner. Modulen tar fasta på vilseledande och ny teknik. Fokus har legat på långa fall som antingen hanterats som fokusdiskussioner eller nätbaserade diskussioner. Fall har prövats som har tagit sin utgångspunkt i den mediadrivna diskussionen om fusk utifrån frågeställningar om vad vi egentligen vet om hur mycket det fuskas. Andra fall har berört vad som kan kategoriseras som vilseledande utifrån ett förvaltningsrättsligt perspektiv. Ett fall har berört vad det innebär att studenter skriver i en process. Vad händer om man diskuterar plagie-

ring utifrån perspektivet texten eller verket. Det senare fallet har också testats som underlag för nätbaserade diskussioner.

Erfarenheter av de högskolepedagogiska insatserna

De insatser som projektet bidragit med i form av seminarium angående plagiat har inte utvärderats specifikt, men har varit en del av den totala kursvärderingen. Vid en generell bedömning, till exempel på en femgradig skala där 1 står för helt otillfredsställande och 5 för mycket bra, har de kursmoment som utvärderats på detta sättet hamnat kring 4. Där har särskilt uttalats positiva synpunkter om insatsen såsom, "Avsnittet om plagiat var mycket bra", "Jag hade nog velat ha mer om det juridiska. Särskilt om fusk", "Fuskuppgiften och juridikuppgifterna var väldigt relevanta". För många har fuskfallet inneburit en konkretisering. En deltagare säger att "genom att vi diskuterade de olika fallen och våra lösningar på påföljande seminarier kom fuskproblematiken att 'falla på plats' ". En annan kommenterar att det var "roligt att följa gången" och därmed kunna se hur ärenden hanteras. Den kritik som riktas handlar i första hand om uppföljning. Det har upplevts bra med gruppdiskussioner och nätdiskussioner (även om en enstaka röst klagat på kvaliteten på inläggen). En deltagare "hade gärna sett att detta kommenterats av lärarna efteråt". En annan efterlyser "mer salstid" till frågan "för det är ju det vi behöver". Dessutom har kursdeltagare vid kurstillfällena framhållit vikten av att utveckla metoder för att stödja studenterna. När det gäller stödet till handledare som upptäcker plagiat har framkommit önskemål om insatser som stöder helhetstänkandet och samstämmigheten. Vissa handledare vill inte anmäla misstankar om plagiat eftersom en alltför liten andel fall faktiskt blir fällda.

Vid kursmomenten har fall introducerats som på olika sätt illustrerat lärares (och studenters) dilemma vid misstanke om plagiering. Ett sätt att följa hur fallen fungerat har varit att titta på aktiviteten i fokus- och forumdiskussioner. Fokusdiskussionerna kring "fusk och plagiering" bandades. Nätdiskussionerna fanns tillgängliga efteråt. De gav därmed underlag för en diskussion om hur lärare resonerade kring "fusk och plagiering" (Nilsson, insänt). Diskussionerna visade tydligt att lärarna gav uttryck för olika uppfattningar om fusk och plagiering. En del lärare uttryckte det så att påståendet om ökat fusk är ett exempel på mediedrivna föreställningar, medan andra ansåg att plagieringen faktiskt ökar men som följd av ny teknik. Lärare gav också uttryck för skilda uppfattningar om vad som egentligen kan kallas plagiat och om plagiering ska betraktas som ett hot mot kvaliteten i akademiska examinationer. Några lärare lyfte ansvarsfrågan; Är det en fråga om en förändrad studentmoral och är det studenterna som skall hållas ansvariga? Är det högskolans insatser för att lära studenterna skriva akademiska texter som brister? Sammantaget visade diskussionerna att modulerna ger upphov till ett fält för meningsskapande snarare än till fasta svar.

Utbildningsinsatser riktade till studenterna

Utvecklingsinsatser för att motverka plagiat innebär både möjligheter och utmaningar som visats ovan. För att illustrera och problematisera hur undervisningsinsatser kan leda till skilda reaktioner hos studenter ges ytterligare två exempel. Dessa hämtas från plagieringsseminarier i anslutning till momentet ”Examensarbete” i lärarutbildningen och från användning av textjämförelsetjänsten Urkund som stöd för handledning. Framställningen bygger på fältanteckningar samt analyser av examensarbeten.

Utvärdering av plagieringsseminarium i momentet examensarbetet i lärarutbildningen

För att garantera att studenterna är väl informerade och har fått möjlighet att diskutera frågor om hur man kan utnyttja andras texter i forskningssammanhang har en särskild introduktionsföreläsning införts. Föreläsningen tar speciellt upp frågan om regler för akademiskt skrivande och plagiering. Vid denna presenteras förordningar, begreppet, vilseledande och plagiering samt hur frågan har hanterats utifrån ett förvaltningsrättsligt perspektiv. Föreläsningen innehåller också moduler som tagits fram för att introducera begrepp som samskrivande, självplagiering, parafrasering, referenser, citat, allmänkunskap, appropriering samt primära och sekundär källor. Dessa moduler har använts under föreläsningen. De har presenterats och utgjort underlag för samtal i grupp och kortskrivande med redovisning direkt under föreläsningen. Modellen för genomförande av föreläsningen har hämtats från Carroll (föreläsning vid Högskolan Kristianstad 2006) men omarbetats för att passa svenska förvaltningsregler och utbildningsförhållanden.

För en del studenter tycks föreläsningen och de olika modulerna med övningar ha skapat trygghet. För andra blev effekten att de uppmärksammades på ett problem de inte kände sig riktigt säkra på hur de skulle hantera. En föreläsning med övningar tycks som det verkar inte ge en tillräcklig grund för att studenterna skall känna sig säkra. Snarare öppnar den för frågan hur lång träning som krävs för att de studenter som känner sig osäkra skall kunna hantera andras texter med trygghet.

Två grupper av studenter utkristalliserades således. ”Lugna” studenter svarade att föreläsningen låg på en ganska självklar nivå. Några menade att det var mest ”hur ni värderar vår användning av källor som förvånade lite”. Till exempel blev studenterna förvånade över att inte kursböcker värderades särskilt högt och att artiklar skulle vara ett självklart förstaval tillsammans med monografier. Så länge de kunde hålla sig till reglerna tyckte de inte att det skulle vara något problem, och för dessa studenter hade föreläsningen och övningarna inte tillfört något direkt nytt på den punkten. Det tyckte det kändes skönt att gå därifrån med en känsla av ”att ingen kommer att hänga oss för små missar”. De tyckte också att det kändes tryggt att veta de ”fick använda Urkund som stöd tillsammans med handledaren för att kolla sina texter”. De lugna, som oftast hade ämnesstudier och en tidigare uppsats bak-

om sig, blev inte bekymrade av föreläsningen. Två studenter, som ingick i en grupp som arbetat med data från projektet, skrattade när en av dem sa, ”vi får väl se om vi missat något” när de hade skickat in sitt arbete.

De ”oroliga” studenterna gjorde sig påminda i många sammanhang. Redan vid föreläsningen räckte de upp handen och frågade efter vad som skulle kunna räknas som vilseledande. De oroade sig för sådant de inte upplevde sig ha riktigt kontroll över. En student formulerade en variant på en vanlig fråga: ”men hur skall vi kunna vara säkra på att ingen annan har skrivit som vi?”. När övningen med summering och parafraisering genomfördes kunde studenter kommentera med att ”det känns som om jag definitivt skulle kunna få med för mycket av en annans text i min”. De pekade på att de var vana vid att bara korta ner och byta ord i skolan. De sökte efter säkra tumregler och kunde räkna upp handen och säga: ”Räcker det om man sätter allt från andra inom citat”. ”Det är lika bra att inte använda Internet”. Efter föreläsningarna hände det att studenter dök upp och frågade om vi ”måste skrämma upp dem så”. Nämnade fråga återkom efter varje föreläsning, trots upprepade förskjutningar i innehåll i föreläsningen över tid (från betonande av det disciplinära till hur man hanterar akademiska regler, och återkommande försäkringar om att studenter som öppet diskuterar sin källanvändning med sin handledare knappast befinner sig i farozonen). De oroliga sa ”Jag kommer då att ta det säkra före det osäkra”.

Studenter kunde senare återkomma med frågor som rörde föreläsningen. Några oroliga studenter dök upp hos en av föreläsarna när de hade fått resultatet av analysen av sitt arbete och frågade: ”Vad betyder 2 procents överlappning? Riskerar vi att bli anklagade för plagiat?”. En handledare rapporterade till momentansvarig att hans studenter var så oroliga att de hade skrivit om ett stycke så radikalt ”att texten inte längre gick att begripa”. Vi återkommer till eventuella effekter av föreläsningen i följande avsnitt.

Examensarbete som intervention

Det tredje exemplet behandlar försök att använda en textjämförelsetjänst (Urkund) till stöd för handledning. Inför projektansökan diskuterades vid alla tre lärosäten behovet av använda en textjämförelsetjänst för att förebygga och förhindra plagiat. Kontroll av studenters examensarbeten med stöd av ett sådant verktyg ansågs medverka till att det skulle bli lättare att hitta plagiat och studenter skulle därmed avskräckas från att plagiera. Projektet deltog i det upphandlingsarbete som förekom vid lärosätena och medverkade till information och utbildning. En bärande idé i projektet var emellertid att tjänsten också skulle kunna användas i förebyggande arbete.

Vid Högskolan Kristianstad har en särskild satsning gjorts på att utveckla hur man arbetar med examensarbetet i lärarutbildningen. Examensarbetet förbereds genom en satsning på skrivprogression som bland annat innebär att olika metoder för insamling av data tränas (Brante et al, 2007) och genom att ett kortare arbete

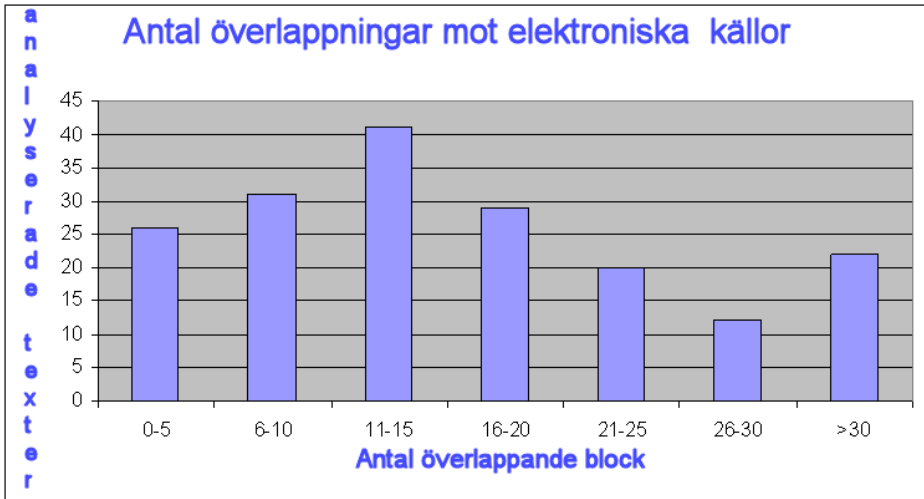
skrivs under tidigare utbildningsområde (Nilsson, B, 2007). En diskussion förs också om hur utbildningen bäst kan forskningsanknytas och ett uppdrag att utreda frågan har avrapporterats (Bergöö, 2009). Uppdraget har också rört hur studenter kan förberedas inför sitt examensarbete. Som ett led i att öka kvalitén i studenters examensarbeten har högskolan infört ett system med regelbundna träffar för examinatore, coachingmöten för handledarna och grupphandledning av studenterna. För att skapa garantier för god handledning arbetar handledarna i team. Studenternas arbeten granskas vid fem tillfällen och på vägen från uppsatsplan till färdig uppsats granskas de av såväl handledare som medstudenter. Inför examinationen utsätts arbetet för en försöksopposition. Detta arbetssätt förekommer även på andra institutioner och lärosäten, men i Kristianstad ingår alltså textjämförelsen i skrivprocessen och inte enbart som kontroll inför examinationen.

Högskolans plagieringspolicy kräver att studenters examensarbeten kontrolleras mot plagiat. Policyns handlingsplan har utformats så att studenter ges rätten att få sitt arbete kontrollerat under skrivprocessen. Skälet är att de skall kunna få stöd från handledaren när det gäller att anpassa arbetet till akademiska regler för hur man utnyttjar andras texter. Modellen har testats i lärarutbildningen. Kursplan, studiehandledning och bedömningskriterier har utformats så att studenter informeras om att examensarbetet också bedöms utifrån hur de har hanterat källmaterial. Ett avsnitt om skrivregler har tillfogats studiehandledningen. Detta avsnitt innehåller instruktioner om hur studenterna skall hantera annat källmaterial samt länkar till resurser. Avsnittet innehåller också instruktion om kontroll av plagiat och hur de kan få hjälp med textbearbetning. Studenter informeras dessutom vid kursintroduktionen och i studiehandledningen om möjligheten att knytas till forskningsprojekt och därmed möjligheten till arbete med autentiska forskningsfrågor och handledning av forskare med särskild expertis kring de frågor som undersöks.

Interventionen har också inneburit att användning av textjämförelseverktyg har införts vid Högskolan Kristianstad. Målsättningen har varit att dessa i första hand skall användas för att stödja arbetet med att identifiera problematiska textavsnitt och lära studenter hantera andras texter enligt akademiskt vedertagna former. Under 2007 startades en utvärdering av textjämförelseverktyg. Vid sidan av en bedömning av verktygens allmänna kvalitet fanns också syftet att bedöma vilka av verktygen som klarade versionshantering. Projektet kunde därför endast genomföra modellen för handledningen med stöd av textjämförelseverktyg som en del av testet under ht 2007 och vt 2008. Först vid höstterminen 2008 fanns verktyget på plats för allmän användning. Perspektiv på hur textjämförelseverktyg kan användas till stöd presenterades vid tre coaching-möten och flera möten med ämnesgrupper.

Resultatet av detta test gav signaler om att det skulle finnas problem med att använda textjämförelseverktyget som handledningsstöd om man utgick från att plagiering var problemet. Vid testet upptäcktes endast två fall av plagiering bland samt-

liga arbeten för 2007.³ Bägge studenterna hade hämtat delar av sitt material från ett annat arbete, i ett fall för att på detta sätt ge sken av att ha genomfört fler intervjuer. Den senare studenten kompletterade från en tidigare studieordning och hade inte ingått i handledningsorganisationen. Bägge avstängdes från studier. I övrigt var texterna som det bedömdes vid analysen, mer eller mindre lyckade försök att skriva egna texter. Överlappande texter gällde citerade eller refererade avsnitt som med mindre misstag hanterats inom ramen för de konventioner som lärts ut vid lärosätet.

Figur 1 Antal överlappningar mot spårade elektroniska källor i studenters examensarbeten 2007 (inklusive korrekt refererade och citerade)

Vid en djupanalys av 184 texter (Nilsson, 2009) kunde konstateras att stora överlappningar generellt kunde tillföras sådana faktorer som att texter skickats två gånger för analys, att studenten hade följt standardiserade format för sitt arbete, att den hade lagt upp delar av arbetet på en egen sida eller i en databas som uppsatser.se eller Diva. När analyserna hade rensats från dessa träffar fanns det fortfarande en stor del arbeten som hade överlappningar mot elektroniska texter (se fig 1). Den övervägande delen av dessa träffar var mot blockcitat, citat, refererade texter, innehållsförteckning och referenslista.

³ I det totala materialet ingick 660 examensarbeten från samtliga program och kurser. Noteras bör att det fanns arbeten som inte kunde öppnas på grund av spärrar och att en rad arbeten hade naturliga dubletter eftersom de hade laddats upp en eller flera gånger eller att abstracts hade lagts upp i databaser.

Det kunde också konstateras att förhållandevis många helt saknade överlappningar mot källor inom textjämförelseverktygets sökområde. För dessa studenter gällde att de lät bli att använda öppna Internet. Även i de fall när studenter citerade offentliga dokument som fanns tillgängliga på öppna Internet som till exempel läroplaner var det förhållandevis vanligt att de angav den tryckta källan som sin källa. När textjämförelseverktyget redovisade gott om träffar var dessa nästan undantagslöst träffar på korrekt hanterade källor. 157 av de analyserade examensarbetena hade inga överlappningar mot elektroniska källor som kan betraktas som brott mot god sed (se tabell 1). Ytterligare 18 hade en miss. I dessa examensarbeten som vanligtvis var mellan 9000 till 10 000 ord fanns också inslag av text som saknade citattecken eller referens. Endast åtta av 184 arbeten hade mer än två sådana mis-sar.

Antal träffar	Arbeten med träffar på 12 ord och mer, citattecken och referens saknas	Arbeten med träffar utan citattecken på 10 ord eller mer, referens anges
0	156	157
1	16	18
2	4	5
3	2	1
4	1	2
5	2	0
6 - 8	3	1

Tabell 1 Antalet examensarbeten 2007 redovisade efter antal träffar med avvikelser från "akademiska skrivregler" för hur man representeras utnyttjande av andra författares text.

Sett ur detta perspektiv fanns det en viss tvekan om verktyget skulle kunna användas för handledningsstöd. Den fördjupade analysen (Nilsson, 2009) gav emellertid ytterligare information. I över 60 procent av arbetena fanns nästan inget tecken på beroende av elektroniska källor, inte i form av träffar från öppna online tidskrifter, offentliga dokument eller källor som refererats i andra hand. I de fall där det fanns träffar visade dessa tydligt på vilken typ av källor studenterna utnyttjade. En analys, genomförd i två studenters examensarbete som de genomförde i anslutning till projektet, gav dessutom indikationer på att texter som hade litet beroende av elektroniska källor mycket väl kunde ha ett betydande beroende av tryckta källor och uppvisa samma problem som de som representerades i textjämförelseverktyget (Grytzell-Månsson & Nilsson, 2009). Denna studie visar också att studenter mycket väl kan ta textavsnitt och hantera dem korrekt enligt det akademiska notationssystemet men utan att ta hänsyn till den kontext de hämtats från. Detta är

också information som är viktig att använda vid handledning men som kan missas om man enbart fokuserar på plagiering.

I den modell för handledning som projektet prövat erbjuds handledare och studenter möjligheten att använda verktyget för att kontrollera texter *under* handledningsprocessen. Grundtanken har varit att texter skall kunna laddas upp successivt så att utvecklingen av beroendet av andra texter kan följas av handledaren. Under höstterminen 2008 när upphandlingen var klar provades den handledningsmodellen i två handledningsgrupper. Detta test innebar att modellen måste revideras. Det visade sig att textjämförelseverktyget hade olika begränsningar när det gäller möjligheten att hantera versioner, begränsa sökområdet och utesluta texter från lagring. Därmed skapades svårigheter för handledare som ville ladda upp texter successivt under arbetets gång.

Vårterminen 2009 erbjöds samtliga handledare och studenter vid Lärautbildningen att använda verktyget. Projektet följde två handledningsgrupper. Denna gång rekommenderades handledarna att endast låta studenterna ladda upp texten inför försöksexaminationen. Utgångspunkten var att det skulle finnas en substantiell text att jämföra och att man samtidigt skulle undvika att studenterna fick träffar på sitt eget arbete. Därmed fokuserades beroendet av andras texter på bekostnad av en fokusering på progressionen i studenternas egen text.

Endast ett fåtal studenttexter hade större träffar när de kontrollerades. Endast en av dessa tillhörde de grupper projektet följde men då handlade det om korrekt hanterade lån. Reaktionerna från lärarna varierade. En lärare framförde att det var bra då kunde man koncentrera sig på de texter studenterna angett att de hade använt. Någon lärare uttryckte osäkerhet om vad träff egentligen innebar. En hade överlåtit kontrollen till en annan lärare i gruppen eftersom den kände sig osäker på vad en analys egentligen säger. Studenterna i de två grupper projektet följde hade ett avslappnat förhållande till kontrollen. De menade att den täta handledningen och faktumet att andra studenter hela tiden läste texterna gjorde att de inte kände sig oroliga. En studentgrupp som skrev om plagiat sa ”vi skall väl också köra vårt arbete eller”. Eftersom texter såväl som data i deras arbete var väl kända för handledaren upplevde de inte någon större press. Detta trots att deras studie av hur studenter använder de tryckta källor de angett i sin referensförteckning visat att även de som inte råkar ut för att textjämförelseverktyget hittar någon träff vanligtvis har något textavsnitt som saknar korrekt utsatta citattecken. Intressant är att de lärare och studenter som kände sig säkra på att det inte skulle finnas något problem med texten alla reagerade med obehag när verktyget returnerade höga procent. Särskilt tydlig blev reaktionen när det gällde detta en student. Studenten hade med handledarens tillstånd haft sitt arbete liggande öppet på sin blogg för diskussion med andra. När studenten hade skickat in sitt arbete för analys kom det tillbaka med 100 procent överlappning. Handledaren rapporterade att han först ”fick hjärtat i halsgropen” när han såg Urkundsrapporten. Handledaren höll masken och lämnade ut arbetet tillsammans med de andra gruppernas arbeten. Studenten reagerade

kraftigt och handledaren rapporterade att studenten hade blivit ”riktigt blek”. Det kunde inte vara riktigt, menade studenten. Han hade minsann inte plagierat. Han lugnade sig när handledaren förklarade att det inte var så konstigt, eftersom hans arbete redan låg ute på hans blogg. Han hade fått träff på sitt eget arbete.

I de körningar som genomfördes 2008 – 2009 hittades två fall som sedermera anmäldes till disciplinnämnden. I bägge fallen avstängdes studenterna. Inget av dessa fall skulle ha hittats utan hjälp av verktyget. I ett av fallen rörde det sig om direkt plagiat. Studenten hade flera längre avsnitt som tagits från två andra studentarbeten. Denna student tillhörde de som fått handledning i den nya organisationsformen. Handledaren hade uppfattat arbetet som svagt men inte misstänkt att det förekom plagiat. Den andra studenten kompletterade från en annan studieordning. Det var sista möjligheten för studenten att komplettera, annars skulle den få gå om tre terminer. När studenten inte fick tag i mer än fyra informanter ”lånade” den två intervjuer från en uppsats på Internet.

Dissemination

Den ursprungliga ambitionen var att projektet skulle anordna ett seminarium för att sprida erfarenheter. Under höstterminen 2008 utannonserade emellertid Kungliga Tekniska Högskolan i samarbete med Högskoleverket en serie seminarier och workshops kring plagiering. Tyvärr blev vare sig ”Plagiat en pedagogisk modell” eller andra projekt med forskning eller utveckling inbjudna till att medverka i upplägget. Eftersom den utannonserade satsningen var omfattande med 5 workshops/seminarier valde vi att delta med representanter från samtliga lärosäten istället för att anordna en alternativ träff. Seminarierna gav oss möjlighet att utbyta erfarenheter och presentera vår syn på hur man kan arbeta med problemet. Projektet har dessutom deltagit i mittseminariet och bidragit med en redovisning för övriga projekt.

Tillsammans med KK-stiftelsen i samband med avrapportering av projektet *IKT och Lärande i Lärarutbildningar* har projektet presenterat sina erfarenheter. Detta har skett genom den plattform som KK-stiftelsen kallar Share-IT. En workshop anordnades i Stockholm med deltagare från ett stort antal utbildningar. Särskilda workshops har genomförts med samma koncept vid Högskolan Väst samt vid Högskolan i Kalmar i samarbete med Växjö Universitet. Projektet har bjudits in till att föreläsa vid Göteborgs Universitet, Högskolan i Halmstad och Uppsala universitet samt har genomfört en föreläsning via länk till Mälardalens Högskola.

Studier från projektet har rapporterats vid NFPF 2009 (Nilsson 2009), vid WCCE09 (Eklöf, Nilsson & Svensson, 2009), EARLI 2009 (Eklöf, Nilsson & Ottosson, 2009) och ECER 2009 (Orlenius 2009). Två artiklar har submittats men ännu inte antagits (Nilsson n.d. a; Nilsson n.d). Ytterligare fyra artiklar är

planerade. Av de studentarbeten som genomförts i projektet har ett omvandlats till ett paper som publicerats i proceedings för WCCE09. Ytterligare artiklar planeras utifrån de resultat som presenterats vid NFPF 2009 samt vid ECER 2009. Inom ramen för ett samarbete mellan Högskolan i Skövde och universitetet i Reykjavik har den tidigare nämnda enkätstudien också genomförts bland en grupp lärarstudenter på Island. En artikel baserad på jämförelse av attityder till plagiat och moraliska förhållningssätt hos studenter i de två länderna kommer att produceras och förhoppningsvis publiceras i internationell tidskrift.

Projektet har också underhållit en webbplats⁴ som beskriver projektet och presenterar de resurser som projektet har tagit fram. Möjligheter att bevara och utveckla webbplatsen efter projektets slut undersöks.

Diskussion

I projektansökan argumenterades för att studenters plagiering var ett problem som förtjänade att uppmärksammas. Högskoleverkets rapporter, mediareporteringen, en allmän oro för utbildningskvalitet och examinationers integritet vid många lärosäten, studenters rättsäkerhet, liksom det obehag som berörd personal upplever, anfördes som stöd för denna ståndpunkt.

Även om det finns ett betydande forskningsstöd för att plagiering ökat vid examinationer och en tendens att göra en koppling mellan fusk och plagiering (Duggan, 2006; McCabe, 2005) så finns det också starka företrädare för åsikten att strukturella faktorer bidrar till studenternas agerande (Blum, 2009) och att plagiering i första hand är ett pedagogiskt problem som handlar om studenters förståelse av det akademiska regelsystemet (Carter, 2000), förståelse av de krav som ställs i olika examinationsformer (Nilsson, 2008), förmåga att hantera disciplinära konventioner (Pecorari, 2003) och förmåga att hantera andras texter (Howard, 1999). Plagiering blir därmed ett problem som kräver ett helhetsperspektiv (Carroll, 2002). Vad som skall betraktas som en helhetslösning är inte lätt att besvara. Carroll argumenterar för en modell som innehåller information, utbildning och kontroll. Carrolls modell framhåller också betydande insatser för att göra examinationer plagieringssäkra. Därmed läggs en del av ansvaret på utbildningsanordnaren.

Många lärosäten såväl internationellt som nationellt har övergett föreställningen att plagiering är ett begrepp som studenterna redan behärskar och att de förstår vad ett förbud mot plagiat betyder när de skall delta i examinationer. Därför är det vanligt med policyer som talar om vilka krav som ställs på studenter, särskilda informationsmaterial kring hur man hanterar andras texter, krav på att instruktioner

⁴ <http://www.distans.hkr.se/PPMwebb>

till examinationer skall innehålla tydliga regler och ibland till och med krav på att studenter skriver under att de läst dessa instruktioner och att de garanterar att de inte har plagierat.

Projektet Plagiat en pedagogisk modell har valt att tala om en säker miljö. Projektets erfarenhet är att såväl personal som studenter ibland är okunniga om lärosätets information trots att den finns såväl i tryckt form som elektroniskt. Vid de högskolepedagogiska utbildningstillfällena visade det sig att en del inte kände till att policyer och handlingsplaner hade antagits. Det fanns också personal och studenter som inte kände till lärosätets information om hur man refererar och citerar. Ett intryck är dock att antalet som kände till informationen ökade under projektets gång. Betydelsen av tydliga instruktioner för tentamina betonas i Högskoleverkets skrivelse om rättssäker examination och ofta i disciplinnämnder (Nilsson, 2008). I vissa fall anser disciplinnämnder sådana instruktioner vara en tillräcklig förutsättning för att det skall anses att studenter har förstått regler och för att man därmed skall kunna avstänga studenter för vilseledande. Diskussioner kring sådana instruktioner presenterade som fall visar emellertid att personal ofta blir oeniga om hur instruktionerna skall tolkas och hittar ofta brister i dem. Projektets slutsats är att det är ett nödvändigt men långtifrån tillräckligt krav att säkerställa att information finns på plats.

Det är en vanlig föreställning att pedagogiska insatser för att arbeta med plagieringsfrågan är mer effektiva än information och straff (Arko, McAllister & Goss 2005; Howard 1999). Med pedagogiska insatser avses då vanligen insatser för studenterna. Sutherland-Smith (2003) talar om plagiering som ett problem som gömmer sig i skuggorna. När man väl lyfter fram problemet visar det sig också hur oeniga även den akademiska personalen är om vad det står för och hur man bäst skall hantera det (Roig, 2001). Detta är också projektets erfarenhet. Den främsta vinsten med arbetet med fallen är att det som tidigare har varit ”död information” har lyfts fram och diskuterats. I sådana diskussioner har personal tvingats överge enkla föreställningar om plagiering för att inse att det finns en rad konkurrerande åsikter om vad det innebär att hantera andras texter korrekt och att dessa skiljer sig åt, mellan discipliner, utifrån vilka examensformer man talar om, vilken sorts problem man tror det är och vilka individuella föreställningar man har.

Både Högskolan i Borås och Högskolan Kristianstad har noterat en ökning av antalet anmälningar för vilseledande under projektiden, vilket media har tolkat som att fusket ökat. En försiktig tolkning från projektet är att det i stället har att göra med den ökade uppmärksamhet som problemet har fått under projektiden och att textjämförelseverktyg har införts. Under sista året har antalet anmälningar gått ner vid Högskolan i Borås. Detta gäller också för anmälningar om plagiering i Kristianstad. Det är oklart vad detta beror på, men en tolkning är att det har blivit tydligare för personal vad som skall anmälas och för studenter vad som kontrolleras och vad som kan bli anmält. En annan tolkning, baserad på diskussionerna kring fallen, är att personal tycker att det inte är lönt merarbetet att anmäla ”eftersom de

ändå blir frikända”. En deltagare i en av de högskolepedagogiska kurserna uttrycker det så att ”den tiden kan investeras bättre i att hjälpa studenterna skriva korrekt”.

När man lyfter problemet med studentgruppen blir det uppenbart att även de har olika uppfattningar om hur man får använda andras texter. En del studenter lever kvar i föreställningen att en text där man bytt ut vissa ord och formuleringar utan vidare kan betraktas som en egen text. En del studenter blir upprörda när de ser kopplingen mellan att skriva på det sätt de gör och risken att bli anmälda för vilseledande. De påpekar att de inte har fått någon utbildning kring akademiska skrivregler. En slutsats från projektet blir emellertid att inte heller utbildning av studenterna leder till någon absolut klarhet kring akademiskt skrivande. För en del studenter har projektets insatser på den punkten inneburit en ökad trygghet. För andra tycks istället något nytt att oro sig för ha tillförts. Från Kristianstads studentkår har också anförts att det är otillfredsställande att det inte går att åstadkomma en situation där det är transparent hur handledare och examinatorer bedömer. Trots att en hel del arbete har lagts på att ta fram bedömningskriterier tycks detta problem kvarstå.

Sammanfattningsvis kan man säga att de utbildningsinsatser som prövats i projektet och som har tillfört information och gett möjlighet till meningsskapande kring fall, inte tycks leda till fasta regler och en enighet kring hur man bör agera. Det är istället rimligt att prata om en oenighet på ett nytt plan, där det i bästa fall skapas förståelse och utrymme för de olika sätt att förhålla sig till akademiska skrivregler som tillämpas i olika discipliner och examinationsformer. En säker miljö tycks därmed vara en miljö som ger utrymme för sådana skillnader.

Forskning om textjämförelseverktyg fokuserar vanligtvis på frågan om upptäckt och vilka tekniska möjligheter som finns för att identifiera plagiat i studenttexter (Lyon, Barrett & Malcolm, 2005). Vad som poängteras är att ökad användning av källor från Internet, det faktum att studenter skickar sina inlämningar elektroniskt och förekomsten av olika elektroniska möjligheter att jämföra texter, ger ökade möjligheter att hitta plagierade texter. Det finns skilda uppfattningar om hur effektiva textjämförelsetjänster är. Deras effektivitet framhålls ofta i företagets marknadsföring (Purdy, 2009). Butakov och Scherbinin (2009) framhåller i en studie av en egenutvecklad tjänst, träffsäkerheten och den tid lärare sparar. Nilsson (2009) argumenterar för att effektiviteten är större i pedagogisk användning än i förvaltningsrättslig. I en pedagogisk process räcker det att konstatera att det finns problem av olika typer som rör studenters utnyttjande av andra texter. En djupare analys av den typ som krävs i en förvaltningsrättslig process behövs inte. En väl fungerande textjämförelsetjänst kan därför ge god information till läraren i rätt sammanhang.

Det fanns förväntningar i projektet att användning av textjämförelseverktyg till stöd för handledning av studenter och studenters skrivande skulle kunna bidra till att studenter skrev bättre bearbetade texter. När denna tanke testats i utvecklingsprojekt har det emellertid vanligtvis handlat om korta essäer skrivna med stöd av ett antal givna texter (Culwin, 2006). I projektet var det istället examensarbetet

som analyserades. Det problem som uppstod var att det blev förhållandevis få träffar och därmed saknades underlag för handledningssamtal utifrån detta perspektiv. Det är emellertid inte omöjligt att blotta närvaron av textjämförelse fick studenter att granska texterna med ökad noggrannhet. En annan möjlighet som kan betraktas som negativ är om kontrollen skrämmer bort studenterna från Internet-texter men att problemet med plagiat fortfarande finns kvar i de tryckta texterna. Så kan Grytzell-Månsson och Nilssons (2009) resultat tolkas. Då bör tilläggas att dessa författare inte betraktar de fåtaliga inslag av textöverlappning där citattecken saknas som vilseledande utan som brister i texten. Ytterligare en möjlighet av negativ karaktär är att textjämförelseverktyget kan skrämja studenterna till att "övercitera". Det förekommer texter i materialet med över 30 korrekt citerade träffar enbart mot elektroniska källor. Eftersom dessa träffar är korrekta och textjämförelseverktyg kan uppfattas som verktyg för att kontrollera plagiat kan det finnas en risk att denna information ignoreras av läraren.

Att skapa en säker miljö utifrån en helhetssyn på plagiat kan lätt uppfattas som en miljö där det råder total samsyn kring frågor som rör plagiering. Om detta vore projektets mål har projektet misslyckats. Det mest tydliga resultatet från projektets verksamhet är snarare att personal och studenter blir medvetna om de skillnader som finns i synen på plagiering och också för vad som inte kan tolereras. När Zubin et al. (2005) talar om en säker miljö betonar de att vissa gränser kan vara svåra att upptäcka om man inte trampar över gränsen. Det kan vara ett värde i sig med att introducera modeller som gör det möjligt för såväl personal som studenter att hitta dessa gränser och hur de varierar i akademisk verksamhet. I den meningen representerar projektets modell något att bygga på.

Referenslista

- Angéil-Carter, S. (2000). *Stolen Language? Plagiarism in Writing*. Harlow, England: Pearson Education limited.
- Ashworth, P., Freedom, M., & MacDonald, R. (2003). The student lifeworld and the meaning of plagiarism. *Journal of Phenomenological Psychology, 34*(2), 257-278.
- Austin, Z., Simpson, S., & Reynen, E. (2005). 'The fault lies not in our students, but in ourselves': academic honesty and moral development in health professions education - results of a pilot study in Canadian pharmacy. *Teaching In Higher Education, 10*(2), 143-156.
- Bergöö, K. (2009). *Yrke, ämne, forskning – en lärarutbildning på tre ben*. Kristianstad.
- Brante, G., Persson, H., Johansson, M., Jonasson, S., Flyman-Mattson, A., & Palla, M. (2007). *Förslag till åtgärder från övergripande arbetsgruppen. Skrivelse till Nämnden för Utbildningsvetenskap/Läroverutbildningen*. Kristianstad.
- Blum, S. (2009). *My Word! Plagiarism and college culture*. New York: Cornell University Press.
- Butakov, S., & Scherbinin, V. (2009). The toolbox for local and global plagiarism detection. *Computers & Education, 52*(4), 781-788.
- Carroll, J. (2006). *Lecture on plagiarism*. Kristianstad: Högskolan Kristianstad.
- Carroll, J. (2002). *A handbook for deterring plagiarism in higher education*. Oxford, UK: Oxford Brookes University.
- Culwin, F. (2006). An active introduction to academic misconduct and the measured demographics of misconduct. *Assessment & Evaluation in Higher Education, 31*(2), 167-182.
- Duggan, F. (2006). Plagiarism: prevention, practice and policy. *Assessment & Evaluation in Higher Education, 31*(2), 151-154.
- Eklöf, A., Nilsson, L.-E., & Svensson, P. (2009). So I Sat Down with My Mother: Connectedness Orientation and Pupils' Independence Education and Technology for a Better World (pp. 282-291).
- Franklyn-Stokes, A., & Newstead, S. E. (1995). Undergraduate cheating: Who does what and why? *Studies in Higher Education, 20*(2), 159-172.
- Grytzell-Månsson, G., & Nilsson, L. (2009). *Plagiering och Urkund: En undersökning om textjämförelseprogram är lösningen på plagieringsproblematiken*. Kristianstad: Högskolan Kristianstad.
- Haines, V., Diekhoff, G., LaBeff, E., & Clark, R. (1986). College cheating: Immaturity, lack of commitment, and the neutralizing attitude. *Research in Higher Education, 25*(4), 342-354.
- Högskolan i Borås (2007c) *Handlingsplan angående plagiering*. Retrieved October 26, 2009, from http://diarium.bb.se/D2_DOWNLOAD/16409fab6-ef88-45b7-96f3-02d0e5babf2f/Document.pdf
- Högskolan i Borås (2007d) *Handlingsplan angående vilseledande vid prov eller när en studieprestation annars skall bedömas*

- Retrieved October 26, 2009, from
http://diarium.hb.se/D2_DOWNLOAD/cdc1d308-297b-4bc7-8981-3a33c548372f/Document.pdf
- Högskolan i Borås (2007b) *Policy angående plagiering*
Retrieved October 26, 2009, from
http://diarium.hb.se/D2_DOWNLOAD/f6deba98-1703-48e9-ace0-b33d10eaed4c/Document.pdf
- Högskolan Borås (2007) *Policy angående vilseledande vid prov eller när en studieprestation annars skall bedömas*. Retrieved October 26, 2009, from
http://diarium.hb.se/D2_DOWNLOAD/e49872d8-976e-4577-9b0b-7fd8464d6007/Document.pdf
- Högskolan Kristianstad (2007c). *Handlingsplan angående plagiering och vilseledande*. Retrieved October 18, 2009, from
<http://www.hkr.se/upload/centralt/doc/styrdokument/utbadmdok/Handlingsplan%20plagiat%20och%20vilseledande.pdf>
- Högskolan Kristianstad (2007a). *Policy angående plagiering*. Retrieved October 18, 2009, from
<http://www.hkr.se/upload/centralt/doc/styrdokument/utbadmdok/Policy%20plagiering.pdf>
- Högskolan Kristianstad (2007b). *Policy angående vilseledande vid prov eller när en studieprestation annars skall bedömas*.
Retrieved October 18, 2009, from
<http://www.hkr.se/upload/centralt/doc/styrdokument/utbadmdok/Policy%20vilseledande.pdf>
- Högskolan i Skövde (2007). *Hantering av fusk i utbildningen*
Retrieved 25 Oktober, 2009, from
http://www.his.se/Documents/styrdokument/Utbildning/fusk_utb.pdf
- Högskoleverket (2002). *Sammanställning av beslut från disciplinnämnder och domar i disciplinärenden från förvaltningsdomstolar 2001* (No. 2004:) Stockholm: Högskoleverket.
- Högskoleverket (2003). *Sammanställning av beslut och domar i disciplinärenden som rör studerande vid universitet och högskolor 2002* (No. 2003:24 R). Stockholm: Högskoleverket.
- Högskoleverket (2004). *Sammanställning av beslut och domar i disciplinärenden som rör studerande vid universitet och högskolor från 2003* [Elektronisk resurs]. (No. 2004:17 R). Stockholm: Högskoleverket.
- Högskoleverket (2005). *Disciplinärenden 2004 vid högskolor och universitet med statligt huvudmannaskap* (No. 2005:28 R). Stockholm: Högskoleverket.
- Högskoleverket (2006). *Disciplinärenden 2005 vid högskolor och universitet med statligt huvudmannaskap och tre av de större enskilda utbildningsanordnarna* (No. 2006:15 R). Stockholm: Högskoleverket.
- Kyrk, P. (2007). *Disciplinärenden 2006 vid högskolor och universitet* (No. 2007:32 R). Stockholm: Högskoleverket.
- Kyrk, P. (2008). *Disciplinärenden 2007 vid högskolor och universitet* (No. 2008:13 R). Stockholm: Högskoleverket.

- Lyon, C., Barrett, R., & Malcolm, J. (2004). *A theoretical basis to the automated detection of copying between texts, and its practical implementation in the Ferret plagiarism and collusion detector*. University of Heartfordshire
- Lönn Svensson, A. (2007). Det beror på: erfarna forskarhandledares syn på god handledning. Diss. Göteborg: Göteborgs universitet 2007, Borås 2007.
- McCabe, D., L. (1992). The Influence of Situational Ethics on Cheating Among College Students. *Sociological inquiry*, 62(3), 365-374.
- McCabe, D. L. (2005). Cheating among college and university students: A North American perspective. *International Journal for Educational Integrity*, 1(1).
- Nilsson, B. (2008). *Uppföljning av vetenskapliga uppsatser i AU2: Sammanfattning av presentation på U-sektorsmöte 28 maj 2008*. Kristianstad: Plagiat en pedagogisk modell.
- Nilsson, L.-E. (2007). *Förekomst av policyer kring vilseledande vid svenska lärosäten. Arbetsmaterial framtaget i samband med arbete med policyer för Högskolan i Borås och Högskolan Kristianstad*.
- Nilsson, L.-E. (2008). *Att använda fall som stöd för arbete med meningsskapande kring plagiering och vilseledande – erfarenheter Plagiat en Pedagogisk Modell (PPM)*. Arbetsmaterial. Kristianstad: Plagiat en pedagogisk modell
- Nilsson, L.-E. (2009). *Imitatio or plagiarism? A critique of assumptions behind plagiarism detection services*. Paper presented at the 37th Congress of the Nordic Educational Research Association (NERA), Trondheim, Norway.
- Nilsson, L.-E., Eklöf, A., & Ottosson, T. (2004). *Cheating as a preparation for reality*. Paper presented at the 32nd Congress of the Nordic Educational Research Association (NERA), Reykjavik, Iceland.
- Nilsson, L.-E., Eklöf, A., & Ottosson, T. (2005a). *Copy- and paste plagiarism. Technology as a blind alley or a road to better learning*. Paper presented at the 33rd Congress of the Nordic Educational Research Association (NERA), Oslo, Norway.
- Nilsson, L.-E., Eklöf, A., & Ottosson, T. (2005b). *"I was just helping her understand" - Malignant positioning as cheaters and the conflict between student culture and academic tradition in disciplinary hearings*. Paper presented at the 8th World Computer Congress on Education (WCCE), Stellenbosch, South Africa.
- Nilsson, L.-E. (2008). *"But can't you see they are lying": student moral positions and ethical practices in the wake of technological change*. Göteborgs universitet, Acta Universitatis Gothoburgensis, Göteborg.
- Orlenius, K. (2009) *Virtue ethics and student teachers as prospective moral agents*. Paper presenterat vid ECER konferens i Wien, 2009-09-30.
- Parr, F. (1936). The problem of student honesty. *The Journal of Higher Education*, 7(6), 318-326.
- Pecorari, D. (2003). Good and original: Plagiarism and patchwriting in academic second-language writing. *Journal of Second Language Writing*, 12(4), 317-345.
- Purdy, J. (2009). Anxiety and the Archive: Understanding Plagiarism Detection Services as Digital Archives. *Computers and Composition*, 26(2), 64-77.
- Roig, M. (1997). Can undergraduate students determine whether text has been plagiarized? *The Psychological Record*, 47(1).

- Roig, M. (2001). Plagiarism and paraphrasing criteria of college and university professors. *Academic Dishonesty: Special Issue of Ethics & Behavior/Number 3*, 3, 307-323.
- SFS Svensk författningssamling (1993:100). *Högskoleförordningen*. Retrieved 27 Oktober 2009. from <http://www.hsv.se/lagochratt/lagarochregler/hogskoleforordningen.4.539a949110f3d5914ec800063912.html>
- Sutherland-Smith, W. (2003). *Hiding in the shadows: risks and dilemmas of plagiarism in student academic writing*. Paper presented at the Joint AARE-NZARE Conference, Auckland, New Zealand.
- Svensson, P. (2009). Jag pratar inte med dig, jag är självständig! En analys av elevers sätt att konstituera självständighet. Examensarbete. Högskolan Kristianstad Retrieved 27 Oktober from <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:hkr:diva-4879>